

GENEL BİLGİLER

Resmi adı:	İspanya Krallığı
Yönetim şekli:	Parlamerter Monarşi
Yasama:	İki Kamaralı Ulusal Meclis (Temsilciler Meclisi, Senato)
Başkent:	Madrid
Önemli şehirler:	Barcelona, Valensiya, Sevilla, Zaragoza, Bilbao
İdari yapı:	17 özerk bölge altında toplam 50 bölge; ayrıca 2 özerk kent (Septe ve Melilla)
Komşuları:	Portekiz, Fransa, Fas, Andorra
Yüzölçümü:	504.782 km ²
Nüfus:	46,6 milyon (1.1.2009 resmi tahmin)
Resmi Dili:	İspanyolca, Katalanca, Galiçyaca ve Baskça
Etnik Yapı:	İspanyol % 90,7, Diğer % 9,3
Etnik Gruplar:	Kastilyanlar (%73), Katalanlar (% 17), Galiçyalılar (% 8), Basklar (% 2)

SIYASİ GÖRÜNÜM

Kentler, Eyaletler ve 17 özerk bölgeden (Andalucia [Endülüs], Aragon, Asturias, Baleares [Balear Adaları], Canarias [Kanarya Adaları], Cantabria, Castilla-La Mancha, Castilla y Leon, Cataluna [Katalunya], Comunidad Valencian [Katalunya], Extremadura, Galicia [Galiçya], La Rioja, Madrid, Murcia, Navarra, Pais Vasco [Bask Bölgesi]) oluşan İspanya, Parlamenter Monarşi ile yönetilir. Yasal sistem 1978 Anayasası'na dayanmaktadır. Devlet, her özerk bölgenin temel kurumsal normları ile oluşturduğu yasalarını tanımak ve asal düzenlemesinin bir parçası olarak korumakla yükümlüdür. Her dört yılda bir yapılan seçimlerle Meclis oluşturulur. En son 9 Mart 2008 tarihinde yapılan seçimlerde iktidara tekrar Sosyalist İşçi Partisi (PSOE) (162 Kongre, 97 Senato üyesi) gelmiştir ve ana muhalefet Halk Partisi (PP) (147 Kongre, 124 Senato üyesi) ile toplam 350 milletvekili ve 259 senatör mecliste görev almaktadır. 17 Nisan 2004 tarihinden beri Başbakanlık görevini José Luis Rodriguez Zapatero yürütmektedir. Devlet Başkanı ise Kral 1. Juan Carlos'dur.

İspanya Hükümeti

Başbakan:	José Luis Rodriguez Zapatero
Başbakan 1. Yardımcısı ve Devlet Bakanı:	María Teresa Fernández de la Vega
Başbakan 2. Yardımcısı Ekonomi Bakanı:	Pedro Solbes
Dışişleri Bakanı:	Miguel Ángel Moratinos
Sanayi, Ticaret, Turizm Bakanı:	Miguel Sebastian
Adalet Bakanı :	Mariano Fernández Bermejo
Bayındırlık Bakanı:	Magdalena Álvarez
Çalışma ve Sosyal İşler Bakanı :	Celestino Corbacho
Eğitim, Sosyal İşler ve Spor Bakanı:	Mercedes Cabrera Calvo-Sotelo
İçişleri Bakanı :	Alfredo Pérez Rubalcaba
Kamu Yönetimi Bakanı :	Elena Salgado
Konut Bakanı:	Beatriz Corredor
Kültür Bakanı:	César Antonio Molina
Sağlık Bakanı:	Bernat Soria
Savunma Bakanı:	Carme Chacón
Tarım ve Çevre Bakanı:	Elena Espinosa
Bilim ve Gelişme Bakanı :	Cristina Garmendia
Eşitlik Bakanı:	Bibiana Aido

İSPANYA EKONOMİSİ

1986 yılında Avrupa Birliği'ne üye olmasıyla İspanya ekonomisinde önemli atılımlar başlamıştır. 1 Ocak 1999 tarihinde Avrupa Parasal Birliği'ne dahil olması ve dönem hükümetinin özelleştirme, yabancı sermaye ve vergi reformlarındaki uygulamaları İspanya ekonomisinin gelişmesine büyük katkıda bulunmuştur.

Son üç yılda büyüme hedeflerini gerçekleştiren İspanya, İspanya 2009 yılında gerçekleştirdiği 1.054 milyar Avro'luk GSMH ile dünyanın en büyük ilk 10 ekonomisi içinde yer almış ve kişi başına düşen gelir 2008 senesinde 24.142 Avro iken, 2009 yılında 22.886 Avro'ya gerilemiştir.

İspanyol ekonomisi 2006 yılında % 3,9 ile son 6 yılın en yüksek büyüme hızını yakalamış, büyüme hızını 2007 yılında da %3,8 ile devam ettirmiştir. 2008 yılının büyüme oranı ise %2,7 olarak gerçekleşmiştir. 2009 yılındaki büyüme hızı % 3,7 oranında azalış göstermiştir.

Ayrıca, 2006 yılında Avrupa'nın en çok dış yatırım alan 6. ülkesi, dünyanın ise 9. ülkesi olmuştur. İspanya, 2009 yılında dünyanın 3. en büyük yatırım yapan ülkesi olurken, Latin Amerika'da ise 2. en büyük yatırımcı konumundadır.

Ekonomik Göstergeler

	2006	2007	2008	2009	2010
GSMH (milyon Euro)	984.3	1.053.5	1.088.124	1.053.9	1.054,6
Reel GSMH Artış Oranı	% 3,9	% 3,8	%0,9	%-3,6	%-0,3
Kişi Başına GSMH (Euro)	21.941	23.486	24.020	22.886	30,646
Enflasyon Oranı					
<i>Tüketici Fiyat Endeksi</i>	% 3,5	%4,3	%4,1	%0,8	%0,8
<i>Üretici Fiyat Endeksi</i>	% 5,3	%6,6	%6,7	-%3,9	%0,5
İşsizlik Oranı (%)	8,6	8,6	11,3	20,0	19,0
Dış Ticaret (milyar Euro)					
<i>Hacim</i>	429,4	461,9	470.436	366,7	582
<i>İhracat</i>	169,9	181,5	188.184	158,2	253
<i>İthalat</i>	259,6	280,4	282.251	208,4	329
<i>Denge</i>	(-)89,7	(-)98,9	(-)94.067	(-)50,2	(-) 76

Kaynak: T.C. Madrid Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği Aylık Raporu, 2009

Kaynak: (2010 Yılı verileri) T.C Başbakanlık DTM İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi/İspanya-The Economist Intelligence Unit Spain Country Forecast- EIU tahmini, EIU projeksiyonu

2008 verilerine göre İspanya, dünyanın en büyük 17. ihracatçısı ve 11. ithalatçısı olmuştur. 2008 yılında İspanya'nın en büyük dış ticaret ortağı toplam ihracatının %70,1'i ve toplam ithalatının %59,1'i ile AB ülkeleri olmuştur. İspanya'nın dünya ticareti içindeki payı,ihracatta % 1,7, ithalatta ise %2,5'dir.

İspanya'nın ana ihracat partnerlerin sırası ile AB (27), ABD, Meksika,Türkiye ve İsviçre olarak sıralanırken ithalatındaki partnerleri AB (27), Çin, ABD, Rusya ve Japonya'dır.

İspanya'nın 2008 yılındaki ilk beş ihracat kalemi otomotiv ve yedek parçaları, makinalar ve yedek parçaları, elektrikli aletler ve parçaları, mineral yağlar ve plastik ve plastikten ürünler olarak yer alırken, ithalatındaki ilk beş ürün ise otomotiv sanayi, mineral yağlar,

endüstri makinaları ve teçhizat, elektrikli makina ve ekipmanlar, döküm demir ve çelik olarak sıralanmıştır.

T.C. Madrid Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği'nin 2009 yılı raporunda iki ülke arasında işbirliği potansiyeli olan sektörler aşağıda yer almaktadır. Belirtilen sektörlerden bazıları halihazırda ülkemizden İspanya'ya ihracatta önem arzeden sektörlerdir:

- Tekstil ve konfeksiyon
- Otomotiv ve oto yedek parça
- Demir ve çelik ürünleri
- Elektrikli ev aletleri
- Elektrikli makina ve cihazlar
- Deniz mahsülleri
- Plastik ve plastik ürünleri
- Kauçuk ve kauçukta eşya
- Deri ve saraciye
- Mobilya ve aydınlatma malzemeleri
- Kuyumculuk ürünleri
- İşlenmiş alüminyum alaşımları
- Çimento
- Güneş panelleri ve rüzgar tribünleri

Sektörlere Göre Dış Ticaret

İHRACAT (MİLYON AVRO)

	2008	2009
TOPLAM	188.184	158.254
Gıda	26.787	24.890
Enerji Ürünleri	12.076	7.129
Ham Madde	3.606	3.091
Yarı Mamüller	49.775	17.749
Makina ve teçhizat	38.732	32.472
Otomotiv	32.310	27.447
Dayanıklı Tüketim Malları	5.127	3.344
Tüketim Malları (Tekstil Dahil)	15.632	7.129

İTHALAT (MİLYON EURO)

	2008	2009
TOPLAM	282.251	208.437
Gıda	25.977	23.046
Enerji Ürünleri	56.563	33.819
Ham Madde	9.971	5.940
Yarı Mamüller	58.737	14.358
Makina ve teçhizat	62.899	43.245
Otomotiv	33.017	25.885
Dayanıklı Tüketim Malları	7.767	6.599
Tüketim Malları (Tekstil Dahil)	26.153	22.591

Kaynak: T.C. Madrid Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği/ İspanya Sanayi, Ticaret ve Turizm Bakanlığı

Başlıca Sektörler

Tarım ve Balıkçılık:

İspanya Avrupa Birliği'nin en büyük tarım sektörüne sahip ve AB tarım fonlarından en fazla yararlanan ülkelerinden biridir. Sektörün GSMH içindeki payı % 3 civarındadır.

Tarımsal gıda toplam ihracatın %20'sini (22,8 milyar Euro), toplam ithalatın ise %10'nu (23,5 milyar Euro) oluşturmaktadır. Tarımsal ürün ihracatının %70'ini sebze (*domates ve soğan*), meyve (*üzüm, zeytin, portakal, badem*) ve zeytinyağı ihracatı oluşturmaktadır.

Balıkçılık ve ormancılık da İspanya ekonomisi içinde önemli bir yer tutmaktadır. İspanya Avrupa'nın en büyük balıkçı filosuna sahiptir. Ülkede 60,000 balıkçı olup, ayrıca 350,000 ilgili çalışan da bulunmaktadır.

Sanayi:

Ülkedeki başlıca sanayi kolları arasında tekstil ve konfeksiyon, gıda, otomotiv ve yedek parçaları, demir ve çelik, kimya ve eczacılık, makina ve parçaları, motor, tıbbi malzemeler, gemi inşa, petrokimya ve çimento yer almaktadır. İspanya şarap üretiminde dünya üçüncüsü ve zeytinyağı üretiminde ise dünyanın en önde gelen ülkesidir. 2007 yılında sanayinin GSMH içersinde ki payı %13.6 olup, 3 milyon istihdam sağlamışken 2009 yılında GSMH içindeki payı %13.2 olup %1,2 oranında azalarak 2,58 milyon kişiye inmiştir.

Tekstil ve konfeksiyon İspanyol endüstrisinin ihracata yönelik öncüsü konumundadır. İspanya ev tekstili sektöründe de dünya pazarında da önemli bir yere sahiptir.

Otomotiv İspanya'nın yükselen sektörlerinden birisidir ve toplam istihdamın %11'ini sağlamaktadır. Dünyanın 6., Avrupa'nın ise Almanya ve Fransa'nın ardından 3. büyük otomotiv üreticisi konumundadır.

Bankacılık:

İspanya bankacılık sisteminde 3 tür banka vardır: Ticari Bankalar, Tasarruf Bankaları, Resmi Kredi Kuruluşları.

İspanya'nın Merkez Bankası olan Banco de España dışında yurtiçi şube ağırları ya da yurtdışı temsilci ofisleri ile faaliyet gösteren başlıca finans kuruluşları Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (BBVA), Banco Santander Central Hispano (BSCH), Banco Español de Crédito, Banco Popular Español, Banco Sabadell ve Banco Pastor olarak sayılabilir. BBVA ile BSCH bankaları İspanya'daki ticari banka varlıklarının yüzde 80'ini oluşturmaktadır.

İspanya'nın önemli sigorta şirketlerinden Mapfre ve İspanyol bankaları sigorta pazarının ana yönlendiricileridir. Latin Amerika başta olmak üzere bir çok ülkede faaliyet gösteren Mapfre Türkiye'de Genel Sigorta'yı satın almıştır.

Turizm:

2006 yılında 58,190,500 turist sayısı ile dünyada Fransa'dan sonra en çok turist alan 2. ülke olan İspanya, turizm gelirlerinde de ABD'den sonra 51,1 milyar dolar ile 2. sırada yer almaktadır. Turizm sektörünün 2006 yılında GSYİH'na katkısı 106,374 milyon Avro

olarak gerekleŒmiŒtir. Sektör 2 milyon kiŒiye istihdam sağlarken GSMH'nın % 12'sini oluŒturmaktadır Turizm sektöründeki firmaların yüzde 94,7's mikro düzeyde, yüzde 4,6 küçük ölçekli, yüzde 0,6 orta ölçekli, kalan yüzde 0,1 ise büyük ölçekli olarak faaliyet göstermektedir.

İngiltere, Almanya, Fransa İspanya'ya en çok turist gönderen ölkeler olurken, toplam turist sayısının yaklaşık % 61'i bu ölkelerden gelmektedir. İspanya'ya turist gönderen diğer ölkeler ise sırasıyla İtalya, İskandinav ölkeleri, Hollanda, Portekiz, Belçika, İrlanda, İsviçre, diğer Avrupa Birliği ölkeleri, ABD ve diğer dünya ölkeleridir.

UNESCO'nun Dünya Miras Listesinde İtalya'dan sonra 2. sırada yer alan İspanya, tarihi zenginliklerinden kaynaklanan avantajını turizm açısından oldukça iyi değerlendirmektedir. İspanya'nın en fazla turist çeken bölgeleri ise Katalonya (25,8%), Balearic Adaları (17,5%), Kanarya Adaları (16,5%), Endölüs(13,7%), Valencia (9,4), Madrid (6,8) ve diğer bölgeler (9,8%) olarak sıralanmaktadır.

UlaŒtırma:

İspanya'da ulaŒım ağı oldukça etkin bir Œekilde kurulmuŒtur.

Kara taŒımacılıęı: Dünyadaki en geliŒmiŒ otoban ağlarından biri olan İspanya'da yaklaşık 11.000 km uzunluğunda otobanlar mevcuttur. Karayolu ağı 666.698 km. uzunluğunda olup, bunun 538.518 kilometrelik bölümünü Œehirlerarası yollar, 128.180 kilometrelik bölümünü de Œehir içi yollardan oluŒmaktadır.

Deniz taŒımacılıęı: İspanya, AB içerisinde en uzun kıyı Œeridine sahip olan ölkelerden birisidir. AB üyesi 15 ölkenin, toplam 26.000 km olan kıyı Œeridi uzunluğunun 1/3'üne (8.000 km) sahiptir. Faaliyet gösteren 53 limandan en önemlileri Bahia de Algeciras, Valensiya, Vigo, Barselona, Tarrogon ve Bilbao'dur. İspanya'nın toplam ithalatının %78'inin ve ihracatının %51'inin limanlar üzerinden gerekleŒmektedir.

Hava taŒımacılıęı: Avrupa ile Güney Amerika ve Afrika arasında önemli bir transfer noktası olan İspanya'da 250 havayolu Œirketinin faaliyet gösterdiği 47 ticari havalimanı bulunmaktadır. En önemli yolcu havalimanları arasında Madrid, Barselona, Palma de Mallorca, Malaga, Gran Canaria, Alicante ve Tenerife Sur yer almaktadır.

Demiryolu taŒımacılıęı: 15.015 km'lik demiryolu aę uzunluğu ile Avrupa'daki en modern demiryolu taŒımacılıęına ve hızlı tren hatlarına sahip ölkelerden birisidir. 2020 yılına kadar 10,000 km hızlı tren hattı oluŒturulması planlanmaktadır.

Enerji:

İspanya 2011 itibariyle toplam enerji üretiminin % 12'sini (toplam elektrik üretiminin % 25'ini) yenilenebilir enerji kaynaklarından gerekleŒtirmeyi hedeflemektedir. Bioenerji tüketiminin mevcut oranı yüzde 3,5'dir. Fotovoltaik güneŒ enerjisi kapasitesinin 400 MW'a ulaŒması öngörölüyor. Mevcut oran ise 100 MW olarak iletilmektedir. Düşük dereceli termal güneŒ enerjisinin %45 oranında artması hedefleniyor. Ayrıca, rüzgar enerjisinin kapasitesinin 20.155 MW'a ulaŒması öngörölüyor. Mevcut rüzgar enerjisi kapasitesi 11.615 MW'dir. İspanya AB üyeleri arasında ısıl güneŒ enerjisini en çok

kullanan 4. ülke olurken, fotovoltaik enerji alanında Avrupa'nın 2., dünyanın 4. büyük üreticisidir.

İspanya'da Yabancı Yatırımlar

İspanya Yabancı Sermaye Stoku (Brüt-Kümülatif/1993-2009)

	Ülke	Milyon Euro
1	Amerika Birleşik Devletleri	58.957
2	Hollanda	58.826
3	İngiltere	43.734
4	İtalya	25.111
5	Lüksemburg	20.368
	Türkiye	7.022
	Toplam	299.567

Kaynak: T.C. Madrid Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği/ İspanya Sanayi, Ticaret ve Turizm Bakanlığı-DataInVex

Toplam GSMH'nin yaklaşık %30'u yabancı sermaye stoğundan oluşmaktadır.

2007 Aralık ayında DYY 43,35 milyar Avro, portföy yatırımları 95,59 milyar Avro, toplam yatırımlar ise 138,94 milyar Avro olarak kaydedilmiştir. Portföy yatırımları GSYİH'nin yüzde 13'ünü oluşturmaktadır.

2006 yılı itibariyle İspanya'da 1.2 milyon kişiye istihdam sağlamış olan ve büyük dünya markalarının da aralarında bulunduğu 11.000'in üzerinde yabancı firma faaliyet göstermektedir.

Yabancı Sermayenin Sektörel Dağılımı (%)

	Sektör	2006	2008	2009
1	Sanayi	22,4	18	38,6
2	Ticaret	10,0	4,2	4,2
3	Bankacılık ve Finans	5,4	3	10,6
4	Emlak	23,7	4,5	4,6
5	Turizm	7,4	2,2	0,8
6	Enerji	1,9	63,7	2,4
7	Ulaştırma-İletişim	23,1	5,5	13,8
8	İnşaat	1,3	5,1	3,9
9	Tarım	0,7	1,3	0,7

Kaynak: İspanya Sanayi Ticaret ve Turizm Bakanlığı

Bazı Avrupa Ülkelerinde DYY (milyar \$)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Almanya	26.4	53.6	32.4	-9.2	35.8	42.9	56.4	24.9
Fransa	50.5	49.1	42.5	32.6	81.0	81.1	103.9	96.9
Birleşik Krallık	52.7	24.1	16.8	56.0	193.7	139.6	183.4	95.9
İtalya	14.9	14.6	16.4	16.8	20.0	16.6	40.2	17.00

İspanya	28.3	39.2	25.8	24.8	25.0	20.0	68.9	65.4
Macaristan	3.9	3.0	2.1	4.5	7.6	6.1	6.1	6.6
Polonya	5.7	4.1	4.9	12.5	9.5	13.9	22.7	16.0
Türkiye	3.4	1.1	1.8	2.9	9.8	20.2	22.1	18.2

Kaynak: OECD

Kümülatif DYY Girişleri, İlk 10 OECD Ülkesi, 1997-2006

Ülke	Milyar \$
1. Amerika	1,637.2
2. Belçika/Lüksemburg	1,188.7
3. Birleşik Krallık	797.2
4. Fransa	480.8
5. Almanya	473.2
6. Hollanda	299.1
7. Kanada	285.3
8. İspanya	239.8
9. İsveç	192.9
10. Meksika	178.4

Kaynak: OECD

Türkiye-İspanya Ekonomik İlişkileri

İspanya, 2007 yılında dış ticaret ve yatırım stratejisi çerçevesinde 10 ülkeyi hedef ülke beliryerek açılım planları hazırlamıştır. Bu ülkeler, Meksika, Japonya, Fas, Cezayir, Çin, Rusya, Hindistan, ABD, Brezilya, Güney Kore ve Türkiye olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda Türkiye ile İspanya arasında yatırım ve ticari ilişkiler beklendiği gibi yoğunlaşmıştır.

Ticari ve Ekonomik Nitelikli Anlaşmalar

- Yatırımların Teşviki ve Korunması Anlaşması (15 Şubat 1995)
- Ekonomik ve Sınai İşbirliği Anlaşması (20 Haziran 1997)
- Türkiye-İspanya Ekonomik ve Mali İşbirliği Protokolü (13 Ocak 1998)
- Karayolu Taşımacılığı Anlaşması (4 Mart 1998)
- Ortak Eylem Planı (23 Temmuz 1998)
- Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması (Yürürlük:18 Aralık 2003)
- Turizm Alanında İşbirliği Anlaşması (28.07.2004)
- Türkiye-İspanya Hükümetlerarası İkinci Zirve Toplantısı (22-23 Şubat 2010)

Dış Ticaret

Türkiye-İspanya Dış Ticareti (Milyon \$)					
YILLAR	İHRACAT (X)	İTHALAT (M)	X/M	DENGE	HACİM
1991	238	320	0.74	-82	558
1995	354	591	0.60	-237	945
1996	363	1,034	0.35	-671	1,397
2000	713	1,678	0.42	-964	2,392
2001	950	1,066	0.89	-116	2,016
2002	1,125	1,419	0.79	-294	2,544
2003	1,789	2,004	0.89	-215	3,793
2004	2,620	3,254	0.81	-634	5,874
2005	3,011	3,555	0.85	-544	6,566
2006	3,679	3,789	0.97	-110	7,468
2007	4,580	4,342	1.05	238	8,922
2008	4,044	4,548	0.89	-504	8,592
2009	2,824	3,778	0.75	-954	6,602
2010	3,564	4,840	0.74	-1276	8,404
2010/6	1,717	2,127	0.81	-410	3,844
2011/6	2,036	3,179	0.64	-1,143	5,215

Kaynak: TUIK

2011 yılı ilk 6 ayında ticaret hacmi bir önceki yılın aynı dönemine oranla %35 artmıştır.

İspanya'ya İhracatımızda Başlıca Maddeler: Motorlu kara taşıtları (*binek otomobil, eşya taşımaya mahsus motorlu araçlar*), demir ve çelik, elektrikli makina ve cihazları, giyim eşyası, kara taşıtları için aksam ve parçaları, mineral yakıtları, çimento, kauçuk ve kauçuktan eşya, sentetik ve suni lifler, pamuklu dokumalar, plastik ve plastikten mamul eşyalar.

İspanya'dan İthalatımızda Başlıca Maddeler: Motorlu kara taşıtları (*binek otomobili, eşya taşımaya mahsus motorlu araçlar, otomobil yedek parçaları*), makina ve cihazları, plastik ve plastikten mamul eşyalar, demir ve çelik, elektrikli makina ve cihazları, organik kimyasallar, doğal port ve deriler, giyim eşyası, boyalar, kağıt ve kağıt ürünleri, eczacılık ürünleri, çinko ve mamul ürünler, mineral yakıtları, kauçuk ve kauçuktan eşya.

İHRACATIMIZDAKİ BAŞLICA ÜRÜNLER (2009-2010/8)

ÜRÜN ADI	2009 (\$)	2010/8 (\$)	Değ %
Giyim eşyası ve aksesuarları	942.119.346	691.673.293	17,39
Kara ulaşım araçları	353.249.509	494.989.431	220,63
Haberleşme, hayal-ses kayıt cihazları	116.364.342	157.507.486	27,38
Elektrikli makine ve cihazlar	176.344.121	149.124.223	25,43
Tekstil elyafı ve mamulleri	242.713.987	118.399.764	13,84
Demir ve çelik	197.841.125	92.201.795	13,95
Kauçuk ve mamulleri	16.579.381	64.162.771	24,36
Metal dışı mineral mamuller	92.748.675	44.544.346	-22,42
Sebzeler, meyveler ve mamulleri	50.643.886	38.946.652	36,04
Değişik sanayi kollarında kullanılan makine ve cihazlar	87.489.676	38.861.806	26,43

LİSTE TOPLAMI	2.276.094.048	1.890.411.567	41,14
GENEL TOPLAM	2.825.513.869	2.254.208.816	36,13

İTHALATIMIZDAKİ BAŞLICA ÜRÜNLER (2009-2010/8)

ÜRÜN ADI	2009 (\$)	2010/8 (\$)	Değ %
Kara ulaşım araçları	947.463.522	817.227.222	59,98
Demir ve çelik	293.404.908	230.656.240	46,08
Plastikler ve mamulleri	255.870.375	192.826.494	42,69
Diğer ulaşım araçları	211.414.095	164.989.609	-22,89
Değişik sanayi kollarında kullanılan makine ve cihazlar	207.391.020	142.200.498	10,64
Demir dışı metaller, mamulleri	197.491.709	136.388.073	17,14
Enerji üreten makine ve cihazlar	193.772.447	134.834.727	8,79
Organik kimyasal ürünler	167.387.154	131.884.382	18,78
Elektrikli makine ve cihazlar	147.074.194	106.188.010	29,92
Vitaminler, hormonlar, alkaloidler, antibiyotikler, ilaçlar, tıbbi eşya	137.776.786	91.274.474	3,67
LİSTE TOPLAMI	2.759.046.210	2.148.469.729	28,84
GENEL TOPLAM	3.773.640.346	3.013.909.552	29,90

Türkiye’de İspanyol Yatırımları

Türkiye’de Faaliyette Olan İspanyol Firmaları (Yıl sonu itibariyle)

Yıllar	Firma Adedi	Mevcut Yab. Ser. (Milyar TL)	Toplam Yab. Ser. İçinde Payı (%)	Toplam Sermaye (Milyar TL)	Yab. Ser. Payı (%)
1985	-	-	-	-	-
1990	8	41,0	0,3	70,6	58,1
1995	14	243,9	0,4	333,3	73,2
1996	16	252,2	0,2	346,0	72,9
1997	19	415,5	0,1	513,5	80,9
1998	23	497,9	0,1	610,2	81,6
1999	28	8.721,1	1,0	9.334,5	93,4
2000	38	27.933,6	1,69	30.239,2	92,3
2001	43	42.156,2	1,08	45.072,4	93,5
2002	52	127.299,1	1,98	159.294,6	79,9
2003*	57	98.548,3	1,21	130.661,9	75,4

* 17 Haziran 2003 itibariyle

2006 yıl sonu verilerine göre Türkiye’de yerleşik 14,955 yabancı sermayeli şirketin 208 adedinde baskın ortak İspanyol menşelidir. 1999 yılı sonunda Türkiye’deki İspanyol sermayeli şirketlerin sayısı 42 iken, sadece 2005 yılında 43 ve 2006 yılında 33 İspanyol firma Türkiye’de yatırım yapmıştır. Türkiye’de yerleşik İspanyol firmalarından 66 adedinin sermayesi 50 bin doların altında, yine 66 adedinin sermayesi ise 500 bin doların üzerindedir.

Türkiye’de 2005 yılında 66 milyon dolar, 2006 yılında 53 milyon dolar ve 2007 yılı Ocak-Ekim döneminde 106 milyon dolarlık İspanyol yatırımı yapılmıştır. 2006-2008 döneminde 2.4 milyar Euro’luk yatırım gerçekleşmesi özellikle son yıllarda İspanyol firmalarının ülkemize olan ilgisinin arttığını göstermektedir. 2008 yılında ülkemize yönelik İspanyol yatırımlarının maden, fabrikasyon, inşaat, otomotiv, turizm ve emlak konularında yoğunlaştığı görülmektedir. Türkiye’de 93 adet İspanyol şirketi bulunmaktayken Türkiye’deki toplam İspanyol yatırımları 380 milyon dolar civarındadır ve doğrudan yabancı yatırımlar içinde payı düşüktür.

Türkiye’de yatırım yapan başlıca İspanyol firmalar Ormazabal, Bamesa, Roca, Antolin, Eliop, Seat, Fagor, Miralbueno, OHL, Barcelo Hotels, Mapfre, Dia SA, Teka, Mango, Zara ve Bermarmol olarak sıralanabilir. İspanya’nın dördüncü büyük finansal grubu olan Banco Sabadell, Türkiye’deki ilk İspanyol bankası olarak bir temsilcilik açarken dünyanın en güvenilir 50 bankası içinde yer alan La Caixa Bank 2010 yılı içinde İstanbul’da ilk temsilcilik ofisini açmıştır.

Ayrıca, Doğu Holding A.Ş., Avrupa’nın önde gelen bankacılık gruplarından ve İspanya’nın en büyük ikinci bankası Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A (BBVA) ile, Türkiye Garanti Bankası A.Ş.’nin hisselerinin bir kısmının satın alınması konusunda Aralık 2010 tarihinde anlaşma gerçekleşmiş ve %24.9’luk payını 5.84 milyar dolara satışını gerçekleştirmiştir.

Hazine Müsteşarlığı’nın verilerine göre 2008 yılı sonu itibariyle Türkiye’de 297 İspanyol sermayeli firma faaliyet göstermektedir. Sözkonusu firmaların toplam yabancı sermaye tutarı 2,67 milyar YTL (yaklaşık 1,96 milyar Euro)’dir.

İspanya’daki Türk Yatırımları

1999 yılı sonunda Türkiye’den İspanya’ya kümülatif kayıtlı sermaye ihracı 12.800 dolar, İspanya’da yerleşik Türk firma sayısı 3 iken, 2008 yılı Eylül ayı sonu itibariyle sermaye ihracı 8.2 milyon dolara, İspanya’da yerleşik Türk firma sayısı ise 13’e yükselmiştir. Sermaye miktarı açısından Türk yatırımlarının % 59,1’i ticaret, % 22.7’si imalat ve % 18,2’si ulaştırma sektöründe gerçekleştirilmiştir.

İspanya’daki Türk yatırımları ağırlıklı olarak ticaret ofisleridir. Üretime yönelik en önemli yatırım geçtiğimiz yıl Borusan Mannesman tarafından yapılan spiral boru fabrikası yatırımdır. İspanya’da yerleşik Türk firmaları Borusan, Nuh Çimento, Sabancı Holding, Arçelik, Vestel, Sarar, Hidromek, Poseidon, Atateks ve Entes’dir.

Koç grubuna bağlı olarak Beko Espana isimli bir şirket Beko ürünlerini İspanya ve Portekiz’de pazarlamakta, bunun dışında, Sabancı Holding’e ait Barselona’da polyester iplik ve Sevilla’da çimento alanında faaliyet gösteren temsilcilikler bulunmaktadır. Sözkonusu büroların sermayeleri Türkiye kaynaklı değildir. Ayrıca, Vestel, Flokser Grup, Nuh Çimento ile Damat & Tween İspanya’da faaliyet gösteren diğer Türk firmalarıdır.

Hazine Müsteşarlığı’nın verilerine göre, 2008 yılı Mart ayı itibariyle, İspanya’da faaliyet gösteren 12 Türk firması, İspanya’ya toplam 23,6 milyon dolarlık doğrudan sermaye ihracı gerçekleştirmiştir.

Borusan Holding bünyesinde bulunan Borusan-Mannesmann firması İspanya'nın güneyinde bulunan Hellin-Albacete bölgesinde boru üretimi yapmak amacıyla yaklaşık 36 milyon Euro değerinde bir yatırım için anlaşma imzalamıştır. Firmanın yatırımı birlikte planladığı İtalyan Socotherm firmasının bölgede bir boru kaplama tesisi bulunmaktadır. Borusan'ın tesislerinde üretilen boruların bu tesiste kaplanması ve İspanya ile Portekiz'de pazarlanmasının yanı sıra, özellikle İspanya-Cezayir arasındaki doğal gaz taşıma projelerinde kullanılması planlanmaktadır. Castilla-La Mancha yerel hükümetinin de mali destek sağladığı yatırımın, bölgede 200-300 kişilik istihdam yaratacağı basında yer alan haberlerde ayrıca belirtilmektedir. (kaynak: DTM)

Turizm

İspanya'dan ülkemize gelen turist sayısına ilişkin rakamlar aşağıda yer almaktadır.

Yıllar	İspanyol Turist Sayısı	Yabancı Toplam
2003	92,301	13,956,405
2004	115,079	17,548,384
2005	198,596	21,124,886
2006	234,334	19,819,833
2007	288,358	23 340 911
2008	342,104	26 336 677
2009	376,215	27 077 114

Türkiye-İspanya arasında Türk Hava Yolları ile İstanbul'dan Madrid'e ve Barcelona'ya uçak seferi bulunmaktadır.

Türkiye-İspanya Ekonomik İlişkilerinde Öncelikli Sektörler

- Başta altyapı / ulaştırma projeleri olmak üzere inşaat, mühendislik ve bu alanlara bağlı danışmanlık hizmetleri
- İnşaat malzemeleri ve ekipmanları
- Başta yenilenebilir enerji olmak üzere enerji projeleri
- Çevre teknolojileri
- Finans
- Turizm
- Gayrimenkul geliştirme
- Bilişim (ICT)
- Elektrikli ve elektronik makina ve ekipmanlar (ev aletleri dahil)
- Otomotiv ve yan sanayi
- Tekstil ve giyim
- Metalurji (özellikle çelik ürünleri)
- Gıda

- Ambalaj
- Sağlık

Türk – İspanyol İş Konseyi

DEİK bünyesinde 1989 yılında kurulan Türk-İspanyol İş Konseyi iki ülke iş çevreleri arasında ticaret, sınai ve teknolojik işbirliği, ortak yatırımlar, hizmet sektörlerinde üçüncü ülkelerde işbirliği gibi çok yönlü ekonomik faaliyetlerin geliştirilmesini ve henüz işbirliği yapılmamış, ancak iki ülke girişimcileri tarafından ele alınmasında yarar görülen alanların saptanarak ilgili çevrelerin bilgilendirilmesini amaçlamaktadır.

İş Konseyi Türkiye'yi ziyaret eden İspanyol heyetleri ve İspanya'yı ziyaret eden Türk heyetleri ile bölgesel ve sektörel işbirliği çerçevesinde toplantılar düzenlemekte ve çeşitli etkinliklere destek vermektedir.

Muhatap kuruluşu İspanya İşverenler ve Sanayiciler Konfederasyonu (CEOE) olan İş Konseyi İspanya Dış Ticaret Enstitüsü (ICEX) ve çeşitli bölgesel kuruluşlarla da yakın işbirliği yapmaktadır.

İş Konseyi, Türkiye-İspanya ekonomik ilişkilerine ve iki ülke iş çevrelerinin işbirliği olanakları daha yakından tanınmasına önemli katkıda bulunan ve 1999 yılında İstanbul'da düzenlenen Expotecnia etkinliklerini ICEX ile birlikte düzenlemiştir.

Son dönem faaliyetler kapsamında, İspanya Başbakanı Jose Luis Rodriguez Zapatero ve beraberindeki heyetin ülkemize gerçekleştirdiği resmi ziyaret vesilesiyle 13 Kasım 2006 tarihinde Türk-İspanyol İş Konseyi tarafından İstanbul'da bir çalışma kahvaltısı ve bilgilendirme toplantısı düzenlenmiştir. İspanyol firmalarına Türkiye'de yatırım ve işbirliği olanaklarının tanıtılması amacıyla 25-27 Nisan 2006 tarihlerinde Madrid, Zaragoza ve Valensiya'da Türkiye'de Yatırım ve İşbirliği Seminerleri gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, ICEX ve İspanya Odalar Birliği tarafından İstanbul'da düzenlenen İş Forumlarına etkin destek verilmiştir.

T.C. Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ın İspanya'yı ziyareti vesilesi ile DEİK/ Türk-İspanyol İş Konseyi ve İspanya Odalar Birliği işbirliği ile 14 Ocak 2008 tarihinde Madrid'de, iki ülke Başbakanlarının katılımıyla Türk-İspanyol İş Forumu düzenlenmiştir.

İspanya Ankara Büyükelçisi Joan Clos i Matheu ile 20 Kasım 2008 tarihinde bir çalışma yemeği düzenlenmiştir. Toplantıya Türk-İspanyol İş Konseyi Yürütme Kurulu Üyeleri'nin yanı sıra İspanya Büyükelçiliği Ekonomi ve Ticaret Mustesari Isaac Martín-Barbero, İspanya Büyükelçiliği Ticaret Ateşesi Francisco José Alfonso Aguirre, İstanbul'daki İspanya Ticaret Ateşeliği'nden Ergun Amasyalı katılmıştır.

İspanya Ankara Büyükelçisi Luis Felipe Fernandez De La Pena'nın görev süresinin dolması sebebiyle 25 Haziran 2008 tarihinde bir veda yemeği düzenlenmiştir.

İspanya Büyükelçiliği İstanbul Ticaret Ataşeliği tarafından İspanya Ticaret ve Sanayi Odaları Yüksek Konseyi işbirliği ve DEİK/ Türk-İspanyol İş Konseyi desteğiyle

düzenlenen Türk-İspanyol Yatırım ve İşbirliği Forumu 2 Aralık 2008 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir.

İspanya Ankara Büyükelçisi Joan Clos i Matheu için 19-20 Ocak 2009 tarihlerinde Türk-İspanyol İş Konseyi tarafından Marmara bölgesinde toplantılar düzenlemiştir. Ziyaretlere, Türk-İspanyol İş Konseyi Yürütme Kurulu Üyeleri'nin yanı sıra İspanya Büyükelçiliği Ekonomi ve Ticaret Mustesari Isaac Martín-Barbero ve İstanbul'daki İspanya Ticaret Ateşeliği'nden Piyasa Analisti Ergun Amasyalı katılmıştır.

Türkiye ve İspanya Başbakanları liderliğinde gerçekleştirilecek Medeniyetler İttifakı Zirvesi öncesinde İspanyol işadamları, Türk iş dünyasının önde gelen isimleri ve her iki ülke Bakanlarının katılımıyla 4 Nisan 2009 tarihinde Sabancı Müzesi'nde İspanya-Türkiye Konferansı gerçekleştirildi. Türk-İspanyol İş Konseyi Başkanı Dr. Zeynel Abidin Erdem ve İş Konseyi Başkan Yardımcısı Ziya Akkurt'un da konuşmacı olarak ekonomi paneline katıldığı toplantının açılış oturumunda Devlet Bakanı ve Başmüzakereci Egemen Bağış ve İspanya Bayındırlık Bakanı Magdalena Alvarez Arza, İspanya'nın Ankara Büyükelçisi Joan Clos, Sabancı Holding Yönetim Kurulu Başkanı Güler Sabancı birer konuşma gerçekleştirdi.

İktisadi Kalkınma Vakfı tarafından, İspanya'nın gelecek dönem AB Başkanlığını üstlenecek olması sebebiyle düzenlenen 'From İstanbul to Madrid towards Spanish Presidency' Projesinin ilk toplantısı 23 Haziran 2009 tarihinde İstanbul TOBB Plaza'da düzenlendi. Toplantıda, Türkiye ve İspanya AB süreçlerini ele alan makaleler yazmış olan Gazeteci William Chislett ve İspanya Ankara Büyükelçisi Joan Clos birer konuşma yaptı.

Barselona Belediyesi başkanlığında 25 kişilik bir heyet ve Türk-İspanyol İş Konseyi Yürütme Kurulu Üyelerinin katılımıyla 30 Haziran 2009 tarihinde İstanbul'da bir çalışma yemeği gerçekleştirildi. DEİK/Türkiye tanıtım filminin ardından Türk-İspanyol İş Konseyi Başkanı Zeynel Abidin Erdem bir açılış konuşması gerçekleştirdi. Ardından bir konuşma yapan İspanya Ankara Büyükelçisi Joan Clos i Matheu Barselona-İstanbul arasındaki uçak seferlerinin sık olduğuna dikkat çekerek, yatırımcıların sadece İstanbul değil, Türkiye'nin diğer bölgeleriyle de ilgilenmeleri gerektiğini belirtti. Barselona Belediye Başkan Yardımcısı Jordi William Carnes, iki ülkenin Akdeniz'in uç noktalarında bulunmasına rağmen son derece yakın ilişkileri bulunduğuna dikkat çekti.

İspanyol Dış Ticaret Enstitüsü (ICEX) ile İspanya Büyükelçiliği Ekonomi ve Ticaret Müsteşarlığı Ankara Ofisi'nin ortak organizasyonu çerçevesinde, ulaşım altyapısı, enerji (konvansiyonel, yenilenebilir) ve çevre (su, atık su, katı atık) sektörlerinde faaliyet gösteren İspanyol şirketlerinden oluşan işadamları heyeti ile 2 Temmuz 2009 tarihinde İstanbul'da Çok Taraflı İşbirliği Toplantıları gerçekleştirildi.

İspanya Ankara Büyükelçiliği koordinasyonunda, İspanyol danışmanlık sektörü firma temsilcileri ile 27 Ekim 2009 tarihinde The Marmara Otelinde bir toplantı düzenlendi. Toplantının açılış konuşmasını Türk-İspanyol İş Konseyi Başkan Yardımcısı Ziya Akkurt gerçekleştirdi.

İspanya'nın Avrupa Birliği Dönem Başkanlığı vesilesiyle 12 Mayıs 2010 tarihinde İspanya Ekonomik ve Ticaret Ofisi tarafından İstanbul'da bir toplantı düzenlendi. AB ülkeleri

Ticaret ve Ekonomi Müşavirlerinin katılımıyla gerçekleştirilen toplantıda Türk-İspanyol İş Konseyi Başkanı Zeynel Abidin Erdem bir konuşma yaptı.

Uniport Bilbao temsilcileri ile 1 Aralık 2010 tarihinde İstanbul'da yapılan Toplantıya Türk-İspanyol İş Konseyi Başkanı Zeynel Abidin Erdem ve Yürütme Kurulu üyeleri katıldı. Bilboa limanı üzerinden taşımacılık / nakliye yapan firmaları temsil eden Uniport Bilbao, son dönemde özellikle enerji taşımacılığının önem kazandığını belirtti.

İspanya Büyükelçiliği İstanbul Ticaret Ataşeliği tarafından İspanya Ticaret ve Sanayi Odaları Yüksek Konseyi işbirliği ve DEİK/ Türk-İspanyol İş Konseyi desteğiyle düzenlenen Türk-İspanyol Yatırım ve İşbirliği Forumu 14 Aralık 2010 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirildi.

İspanya İstanbul Başkonsolosu Dr. Aurelio Perez Giralda ile Türk-İspanyol İş Konseyi 18 Temmuz 2011 tarihinde İstanbul Şans Restaurant'ta bir çalışma yemeği düzenlendi.